

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Genderová dělba práce v domácnosti

Nikola Škorvagová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra sociologie

Studijní program Sociologie

Studijní obor Sociologie

Bakalářská práce

Genderová dělba práce

Nikola Škorvagová

Vedoucí práce:

Mgr. Martina Štípková, Ph.D.

Katedra sociologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2005

.....

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce, paní Mgr. Martině Štípkové, Ph.D., za její odbornou pomoc, užitečné rady a profesionální přístup během psaní této bakalářské práce.

Obsah

1 ÚVOD	1
2 TEORETICKÁ ČÁST	3
2.1 Vymezení pojmu domácí práce	3
2.2 Teoretické přístupy k dělbě domácí práce	3
2.2.1 Teorie časové dostupnosti	4
2.2.2 Teorie relativních zdrojů	5
2.2.3 Genderová perspektiva	5
2.3 Dosavadní zjištění	9
2.4 Vymezení genderové perspektivy od ostatních výzkumů	10
2.5 Faktory ovlivňující dělbu domácí práce	11
2.5.1 Příjem	12
2.5.2 Zaměstnání/časová náročnost v zaměstnání	12
2.5.3 Narození dítěte	13
2.5.4 Vstup do manželství	14
2.5.5 Postoje a názory	15
3 EMPIRICKÁ ČÁST	16
3.1 Hypotézy	16
3.2 Data a metody	19
3.2.1 Metoda analýzy	21
3.3 Výsledky	21
3.3.1 Vnímání dělby domácí práce	21
3.3.2 Vzdělání	26
3.3.3 Typ domácnosti	27
3.3.4 Rodinný stav	29
4 ZÁVĚR	32
5 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	34

6 INTERNETOVÉ ZDROJE	36
7 RESUMÉ	37

1 Úvod

Tradiční genderové role zasazují ženy do soukromé sféry a muže do veřejné. Součástí těchto rolí je i představa, že muž má být živitelem rodiny a žena pečovatelkou a hospodyňkou. Tyto názory byly prezentovány jako přirozené a domácí práce pojmány jako činnost, která ženy naplňuje a dělá je šťastné (Friedan in Oates-Indruchová 1998, Mill in Oates-Indruchová 1998). Největší zlom přišel po druhé světové válce (avšak její počátky mnohem dříve), kdy začala být genderová dělba práce kritizována. Bylo to především z důvodu zmiňované války, jelikož ženy musely nahrazovat muže ve veřejné sféře, a tedy vstupovat na pracovní trh. Vliv mělo také to, že se ženy začaly více vzdělávat. Díky těmto okolnostem mužský a ženský svět přestaly být dva vzdálené autonomní světy, ale naopak se tyto světy začaly protínat a ovlivňovat jeden druhý (Maříková in Tuček et al. 1998). Ačkoli tedy ženy začaly být aktivní ve veřejné sféře, v té domácí genderové nerovnosti stále přetrvávají (např. Chaloupková 2005; Dudová 2006; Vohlídalová 2012). Mnoho výzkumů ukazuje, že existuje mnoho faktorů, které dělbu domácí práce mezi genderem ovlivňují (Bianchi et al. 2000; Chaloupková 2005; Klímová Chaloupková 2018; Vohlídalová 2012 aj.). V mé práci se tedy zaměřím na tyto genderové nerovnosti a faktory je ovlivňující.

Cílem mé bakalářské práce je zmapovat situaci genderové dělby domácí práce v České republice a prozkoumat, jak muži a ženy vypovídají o dělbě domácí práce. Konkrétně se zaměřím na to, kdo dělá, jakou domácí práci a v jaké míře ji vykonává z pohledu muže a ženy v dané domácnosti. V neposlední řadě se budu věnovat tomu, jak či zda vůbec určité faktory, události či změny v domácnosti jako výše vzdělání ženy, typ domácnosti či vstup do manželství ovlivňují dělbu domácí práce mezi partnery.

Abych dokázala splnit cíl této práce, vypočítala jsem nejprve ze získaných dat podíl domácností, ve kterých je vybraná domácí práce vykonávána převážně nebo výhradně ženou a dále také provedla se

získanými daty logistickou regresi, abych zjistila, jaký je vztah rozdělení domácích prací k dalším proměnným (vzdělání, typ domácnosti, rodinný stav, pohlaví).

Tato práce je rozdělena do čtyř základních kapitol. Druhá kapitola je kapitolou teoretickou. Zde popisuji teoretické přístupy ukazující, jak lze k dělbě domácí práce mezi partnery přistupovat a následně se zaměřuji pouze na jediný teoretický přístup, u kterého důkladně vysvětluji pojmy a koncepty na základě, kterých daný teoretický přístup funguje. Dále se v teoretické části zabývám výsledky jiných výzkumů, zkoumající, jaké faktory ovlivňují genderovou dělbu domácí práce. Třetí kapitola je kapitolou empirickou, kde ukazuji, s jakými daty jsem pracovala a jak s nimi bylo zacházeno. Také zde podrobně popisuji, jaké postupy a metody analýzy jsem pro ověřování svých hypotéz využívala a v neposlední řadě interpretuji výsledky a zjištění z tabulek, které jsem na základě výpočtů a jejich výsledků vytvořila, a snažím se najít možná vysvětlení.

2 Teoretická část

V této části nejprve ujasním pojem domácí práce, popíši existující teoretické přístupy, kde se posléze zaměřím a budu používat pouze jediný teoretický přístup - a to genderovou perspektivu. Následně uvedu hlavní koncepty, pojmy a termíny, s kterými a na kterých se genderový přístup zakládá. Dále představím výzkumy zabývající se tématem dělby domácí práce mezi mužem a ženou a v neposlední řadě předvedu detailní přehled faktorů ovlivňující rozdělení domácích prací podle genderu.

2.1 Vymezení pojmu domácí práce

Domácí prací se rozumí jakákoliv neplacená práce kteréhokoliv člena dané domácnosti zajišťující správný chod domácnosti (mytí nádob, vysávání aj.) a plnění určitých potřeb členů domácnosti (ošacení, najezení atd.). Domácí práce lze brát za práci jako jakoukoliv jinou tedy i placenou, jelikož si musí členové rodiny osvojit a naučit určité dovednosti a způsoby, jak takové domácí práce vykonávat. V některých případech se za domácí práce jedinci platí a domácí práce slouží někomu tedy jako forma obživy. V této práci se jako domácí práce budou primárně označovat práce, které jsou vykonávané manuálně, rutinně a musí se provádět stále dokola tzn. že nikdy nekončí a jsou neustále potřebné a velmi podstatné pro běžný chod domácnosti. Dále je dobré zmínit, že domácí práce nepůsobí pouze na fyzickou stránku jedince, ale rovněž na tu psychickou. Avšak v této práci se vzhledem k povaze dostupných dat a zvolené metodě, zaměřím pouze na činnosti fyzické povahy, které členové domácnosti vykonávají.

2.2 Teoretické přístupy k dělbě domácí práce

Existují obecně tři teoretické přístupy, zabývající se tím, jak lze k dělbě domácí práce v domácnosti přistupovat. První z nich se zaměřuje na časovou

dostupnost, časové nároky a omezení členů domácnosti, kde hraje roli především čas strávený na pracovním trhu. Druhý teoretický přístup se soustředí na relativní zdroje, u kterých jedinci kladou důraz především na svoje vzdělání a příjem. Posledním teoretickým přístupem je genderová perspektiva, která předpokládá, že jedinci jsou silně ovlivňovány genderovým řádem (Bianchi et al. 2000; Chaloupková 2005; Křížková, Tuček in Tuček et al. 1998).

Tato práce bude primárně založena na třetím teoretickým přístupu, tedy na genderové perspektivě. Než však detailně vysvětlím a popíšu dělbu domácí práce mezi pohlavím na této perspektivě, okrajově přiblížím první dva teoretické přístupy a poukáži především na to, v čem se tyto přístupy liší od genderového teoretického přístupu a proč jsem si zvolila pracovat právě s genderovou perspektivou.

2.2.1 Teorie časové dostupnosti

Teorie časové dostupnosti, časových nároků a omezení je založena především na neoklasické ekonomické teorie lidského kapitálu od Garyho Beckera. Becker nevnímá rodinu jako instituci, kde jsou jedinci motivováni svými sobeckými zájmy, ale naopak rodinu vnímá jako tu nejzákladnější a nejstarší instituci, kde páry k sobě vzájemně cítí lásku, závazky a povinnosti postarat se, co nejlépe jeden o druhého a své potomky. Partnerům jde tedy o společný užitek, nekoukají pouze na sebe a berou vždy ohled na toho druhého. K tomu se také pojí předpoklad Beckera týkající se maximalizace zisku, kde tvrdí, že jedinci v rámci rodiny jednají tak, aby co nejvíce maximalizovali zisk, ne primárně svůj, ale rodiny (Becker 1992;1998).

Teorie časové dostupnosti je založena na faktu, že členové rodiny racionálně rozdělují míru dělby domácí práce podle časových omezení a dostupnosti jedince. Časovým omezením se myslí především čas strávený na pracovním trhu. U jedince, který stráví méně času na pracovním trhu, se bude tedy předpokládat, že to bude právě on, kdo zabezpečí chod

domácnosti a bude vykonávat většinu domácích prací a jedinci si tak budou rovni (Becker 1992,1993; Bianchi et al. 2000; Chaloupková 2005).

2.2.2 Teorie relativních zdrojů

Teorie relativních zdrojů je postavena na teorii směny a vzájemném vyjednávání a porovnávání zdrojů daných partnerů. Teorie sociální směny od Homanse předpokládá, že lidské chování lze vysvětlovat za pomoci směny služeb a sociálního uznání. Jedinec nabízí něco, co má pro druhého větší hodnotu než pro něho, ale zároveň si od dotyčného bere něco na oplátku, co má naopak větší hodnotu pro něho. Oba jedinci si tedy polepší a odnášejí si ze všech sociálních interakcí určitý zisk (Homans 1961).

U teorie relativních zdrojů tedy partneři disponují určitými typy zdrojů (zaměstnání, příjem, vzdělání, kariérní růst aj.), které potom se svým protějškem směňují za podíl domácích prací. Během vyjednávání vytváří partneři pomyslné mocenské pole, kde porovnávají své zdroje a jedinec disponující méně ceněnými relativními zdroji, "prohrává" a vykonává více domácích prací. Tato teorie se od sociální směny Homanse liší v tom, že partneři sice směňují své zdroje, ale cílem obou partnerů je vykonávat, co nejméně domácí práce. Ačkoliv jeden z partnerů musí vykonávat domácí práce a tedy "prohrál" onen pomyslný boj s partnerem, dělá domácí práce ve prospěch celé rodiny tudíž i pro svůj. Naopak druhý partner je povinen přispívat do domácnosti například vyšším příjmem a jakmile tuto skutečnost nenaplní, má první partner možnost zase začít smlouvat, kdo bude domácí práce vykonávat (Bianchi et al. 2000; Brines 1994; Chaloupková 2005; Shelton, John 1996).

2.2.3 Genderová perspektiva

Genderový teoretický přístup narozdíl od prvních dvou zmíněných teoretických přístupů je založen na faktu, že jedinci nefungují na základě

nějakého logického a ekonomického kalkulu a práce v domácnosti je jedincům rozdělována primárně podle jejich pohlaví na základě kulturních, sociálních či genderových stereotypů (Bianchi et al. 2000; Chaloupková 2005).

Jak již bylo zmíněno na začátku této kapitoly genderová perspektiva silně souvisí s genderovým řádem. Genderový řád se skládá ze tří rovin, které se vzájemně posilují a doplňují a genderový řád jen pomocí všech tří rovin může správně fungovat. První rovinu tvoří sociální struktury a instituce, které na nás působí z vnějšku a jsou těžko změnitelné (např. jazyk či tradice). Druhou rovinou jsou mezilidské interakce, které tvoří určitá pravidla, jak komunikovat či jak se správně chovat jako muž či jako žena. Jedinec svou interakcí prezentuje svou maskulinitu či feminitu a zároveň dává svou interakcí jinému jedinci najevo, do jaké genderové kategorie řadí právě jeho. Třetí rovina se týká genderové identity, kde již závisí čistě na jedinci, jak se sám vnímá a kam se řadí. Významnou roli zde však hrají první dvě zmíněné roviny, a to z důvodu, že pokud nebude jedinec splňovat požadavky těchto rovin, nemůže ji ve společnosti utvrdit a jedinci ho budou například chybně číst a přiřazovat do jiné kategorie (Kimmel 2000; Smetáčková 2015). Genderový řád je všude a všudypřítomný a působí na jedince již od narození. Přes to, že jedinci mohou některé aspekty genderového řádu odmítat, většinu z nich akceptují, a to jak vědomě, tak, co je důležité, i nevědomě. Genderový řád hraje velkou a významnou roli právě v oblasti rodiny, kde na jedince silně působí především jeho reprodukce. Tato reprodukce genderového řádu má vliv primárně na rodiče, kteří mají stále tendenci vychovávat své děti v již zajetých kolejích. Rodiče své dcery neustále připravují na skutečnost, že to budou právě ony, které budou mít na starosti péči o domácnost a děti, a připomínají jim fakt, že jen pokud budou správnými hospodyňkami, budou i správnými ženami. Naopak své syny učí rodiče od mala dominantnosti a tomu, aby dosáhli, co nejvyššího možného vzdělání, protože to budou právě oni, na kterých bude spočívat břemeno uživit rodinu. Takto rozdílou výchovu a přípravu na dospělost si rodiče často ani neuvědomují a provádějí ji zcela

automaticky. Propast mezi přirozeným, vrozeným a naopak naučeným se tedy prohlubuje již od útlého dětství a nese s sebou následky v podobě rozdílných cílů a jednání daného pohlaví (Křížková, Tuček in Tuček et al 1998; Možný 1983; Smetáčková 2010). Na důležitost genderového řádu dále upozorňuje ve své práci Smetáčková (2015), která bere genderový řád jako mechanismus, který ukazuje, jací mají být muži a jaké ženy. Smetáčková nepopírá, že genderový řád přináší jisté výhody, především v tom, že jedincům šetří energii při poznávání reality, ale upozorňuje i na její negativa. Ačkoli nám genderový řád usnadňuje čtení každodenního dění, může také snadno dojít právě k chybnému či zkreslenému pochopení reality, které má poté za následek například genderové nerovnosti (Smetáčková 2015). Muži a ženy jsou tedy již od mala každý jiným způsobem socializováni, vedeni každý jiným směrem, učí se jiným dovednostem a rolím a působí na ně rozdílné sociální tlaky a to především díky rodičům, kteří se stále vědomě či nevědomě řídí genderovými stereotypy ve společnosti, ať už proto aby jejich děti nevybočovali z řad dívek a chlapců mezi svými vrstevníky, či proto že z nich chtějí v budoucnu mít takové žen a dívky, které buď oni sami nebo společnost pokládá za ideální (Chaloupková 2000; Křížková, Tuček in Tuček et al. 1998; Smetáčková 2010).

Ještě je nutné vysvětlit jeden pojem, který se později v této práci ukáže jako důležitý a podstatný, a to hegemonní maskulinitu. Abych mohla vysvětlit pojem hegemonní maskulinita je nutné nejprve vysvětlit pojmy feminita a maskulinita. Všemi těmito termíny se důkladně zabývá ve své knize Connell (2005), podle které lze feminitu označit jako soubor představ společnosti, o tom, co je bráno čistě jako ženské a jaký význam s sebou nese ženství. Maskulinita tedy naopak označuje společenské představy o tom, co je mužské a co znamená být mužem. Maskulinita a feminita fungují jako standardy, pomocích, kterých poměřujeme a jsme poměřováni. Je podstatné zmínit, že ačkoliv maskulinita obsahuje mužské znaky, nositelem maskulinity může být i žena a nositelem feminity naopak i přes ženské vlastnosti může být muž. Záleží na tom, jakým charakteristikám a společenským či

genderovým stereotypům se jedinec přibližuje a které naplňuje. V každé kultuře existuje více definic feminity a maskulinity, avšak vždy je v ní obsažen ideální obraz toho, jak by správná maskulinita a feminita měly vypadat. V oblasti feminity se tento termín označuje jako preferovaná feminita a v oblasti maskulinity hegemonní maskulinita (ta, hraje právě v oblasti dělby domácí práce podle genderu velkou roli). Hegemonní maskulinita nese dominantní formu maskulinity zakotvenou v sociálních institucích (například na trhu práce), která přesahuje jedince. Ačkoli může být i žena maskulinní, nositelem hegemonní maskulinity je většinou muž mající moc, heterosexuál, fyzicky zdatný atd. Ostatní muži se chtějí tomuto vzoru ideálního úspěšného muže přiblížit, avšak to se většině mužů nedaří, což zapříčiňuje, že se necítí jako správní muži a jsou frustrovaní (Connell 2005).

Ačkoliv se dnešní doba již nevyznačuje tradičním rozdělením na veřejnou mužskou sféru a soukromou ženskou, pracovní trh se soustředí a je určen pro obě pohlaví, a pracující žena není tedy žádnou vzácností, péče o domácnost spočívá stále primárně na ženě (Dudová 2006). To, že jsou domácí práce stále především ženskou záležitostí (Bierzová in Křížková 2006; Chaloupková 2005), většinou nezmění například ani výše platu či časová náročnost zaměstnání (Chaloupková 2005; Dudová 2006), čemuž se budu věnovat později. Další výzkumy tvrdí, že na oblast domácích prací zpravidla dopadají sociálně konstruované představy o tom, že domácí práce (především rutinní a opakující se činnosti) mají z větší části zastávat ženy a to, jak dobře budou tyto práce zvládat, bude demonstrovat, nakolik je daná žena dobrou manželkou, matkou či přítelkyní. Jedinci vstupují do vztahu s již utvořenými představami a očekáváním o tom, co má na starosti a co má vykonávat ve vztahu správný muž a co naopak správná žena a tím, že tyto činnosti a jednání uskutečňují, potvrzují a vyjadřují svůj gender. Toto vystupování je pro příslušníky jednotlivého pohlaví příležitost, jak viditelně manifestovat protějšku svou genderovou roli, jejíž obsah odráží ve společnosti převládající genderovou ideologii (Bianchi et al. 2000; Chaloupková 2000; Greenstein 2000; Možný 1983).

Výzkum Maříkové týkající se, u nás ještě ne tak obvyklého jevu, otců na rodičovské dovolené, také dobře demonstruje tvrzení, že od žen se domácí práce zkrátka očekávají, ačkoli je právě ona ekonomicky aktivní. Ve svém kvalitativním výzkumu, týkající se mužů na rodičovské dovolené, nechávala většina zkoumaných otců péči o domácnost stále na ženě. Důvodem proč tak jednali, byl již zmíněný argument, že ženy jsou rozenými pečovatelkami či že si po celém dni doma s dítětem potřebují odpočinout a odreagovat. V opačném případě, tedy když je na rodičovské dovolené žena, partner většinou předpokládá, že žena zvládne, zatímco on bude v práci, jak péči o domácnost, tak i o dítě (Maříková 2009).

2.3 Dosavadní zjištění

Již mnoho výzkumů a děl zjišťovalo, jak jsou si jednotlivá pohlaví v domácnosti rovna a kdo, jak a v jaké míře vykonává jednotlivé domácí práce (Bianchi et al. 2000; Bierzová in Křížková 2006; Brines 1994; Hochschild 1989; Chaloupková 2005; Maříková 2009; Možný 1983; Vohlídalová 2012). Všechny tyto studie se shodují na tom, že právě žena vykonává většinu neplacené práce v domácnosti a její podíl na domácích pracích je stále silně výraznější. V rodinách tedy, i přes dnešní vysokou míru autonomie jedinců, převládá v oblasti rozdělení domácí práce mezi pohlavím stále ještě poměrně tradiční genderové rozdělení rolí. V současné době většina žen pracuje v placené sféře, avšak stále jsou hlavními aktéry i v té domácí neplacené a musejí se tak potýkat s tzv. dvojím břemenem. Konceptem dvojího břemena se zabývala především americká socioložka A. R. Hochschild, která tímto pojmem, označovala jedince (především ženy), kteří se musí vypořádat s povinnostmi postarat se o domácnost a zároveň být finančně aktivní (vydělávat peníze) a ocitají se tedy pod dvojitým tlakem (Hochschild 1989). Důvod, proč dvojí břemeno dopadá především na ženy, zapříčiňuje podle Křížkové a Tučka především již zmiňovaný tlak tradičního očekávání, že se o domácnost má starat primárně žena. Většina žen se s tímto očekáváním většinou smíří

nebo ho vítají a berou jako správné (Křížková, Tuček in Tuček et al. 1998). Autorky Vohlídalová (2012) či Chaloupková (2005) upozorňují na fakt, že odpovědi respondentů mohou někdy být zkreslené, jelikož ženy mají v průzkumech tendenci přisuzovat partnerům nižší míru participace na domácích pracích a muži zase naopak svůj podíl výkonu na domácích pracích zvyšovat. Vohlídalová si ve své práci tuto skutečnost vysvětluje tím, že muži si začínají uvědomovat potřebu jejich účasti a pomoci na domácích pracích, avšak nechovají se podle toho. Aby poté tazatel či tazatelka tuto skutečnost nezjistil/a, nadhodnocují čas strávený domácími pracemi, s cílem vyobrazit se v tom nejlepší světle (Vohlídalová 2012).

2.4 Vymezení genderové perspektivy od ostatních výzkumů

Zmíněné a popisované teoretické přístupy v této práci lze tedy rozdělit dle toho, zda jedinci jednájí ekonomicky racionálně a hledají tu nejekonomičtější a nejvíce výhodnou cestu, jak si domácí práce rozdělit či se chovají naopak ekonomicky nelogicky, jejich jednání je založeno na logice tradic a jejich chování silně ovlivňují sociální tlaky a zakořeněné zvyklosti ve společnosti.

Z výzkumů, které testovaly výsledky postavené na základě teorie relativních zdrojů a teorii časové náročnosti lze vyvodit následující. Jelikož teorie relativních zdrojů staví na faktu, že jedinec disponující více či lepšími relativními zdroji má lepší vyjednávací pozici v oblasti domácí práce a měl by tedy vykonávat méně domácí práce a teorie časové dostupnosti na skutečnosti, že domácí práce bude vykonávat jedinec, který stráví v zaměstnání méně času. Je podle některých studií rozdělení dělby domácí práce stále nerovnoměrné. Ačkoliv v dnešní době mají již i ženy vysoké zastoupení na trhu práce, tedy přispívají také do rodinného rozpočtu, a to v některých případech více než jejich partner, či disponují vyšším vzděláním,

dopadá na ně již zmíněná druhá směna¹ (Hochschild 1989; Greenstein 2000).

Tuto skutečnost, tedy že ženy s vyšším platem než jejich partner či časově náročnějším zaměstnáním tráví domácími pracemi více času, vysvětlují někteří autoři právě za pomoci posledního teoretického přístupu, tedy pomocí genderového hlediska. Podle Gupty či Brines právě hegemonní maskulinita zapříčiňuje, že pokud se pár ocitne v situaci, kdy žena oplývá lepšími relativními zdroji, muž se do domácí práce zapojuje ještě méně. Tato skutečnost by se dala vysvětlit, právě kvůli již zmiňované frustraci, kdy se muž necítí pravý mužem. Čím má tedy žena lepší vyjednávací pozici, mužova maskulinita tím více trpí a je v ohrožení, proto odmítá vykonávat domácí práce, které jsou prezentovány spíše jako feminní práce a potvrzuje si stále své maskulinní postavení a to, že je muž, alespoň v domácnosti (Bianchi et al. 2000). Tohoto fenoménu si autoři všímají i v případě, kdy je pár oddán (Gupta 1999; Brines 1994). Zjištění Klímové Chaloupkové (2018) také potvrzuje sílu genderové perspektivy, když si ve své práci všímá toho, že v zemích, kde převládá vyšší genderová rovnost, hrají individuální zdroje jedince větší roli na rozdělení domácí práce.

2.5 Faktory ovlivňující dělbu domácí práce

Mnoho prací se shoduje na tom, že rozdělení dělby domácí práce je nerovnoměrné a většina domácí práce je stále na ženě. Avšak již zmínění autoři si sami všímají, že určité prvky jako vzdělání, příjem či nezaopatřené dítě, o které musí pečovat, ovlivňují míru tohoto rozdělení (Bianchi et al. 2000; Bierzová in Křížková 2006; Brines 1994, Chaloupková 2005; Křížková, Tuček in Tuček et al. 1998; Maříková 2009; Možný 1983; Vohlídalová 2012). Než provedu a ukážu výsledky své vlastní práce, zmíním zjištění již provedených výzkumů a informace ke kterým autoři ve svých pracích došli, když zkoumali různé faktory, které by měly mít vliv na dělbu domácí práce.

---

¹ druhá směna označuje stejný pojem jako dvojí břemeno A.R.Hochschild

Je dobré podotknout, že jen málo studií porovnává zmíněné faktory mezi sebou. Většina studií, s kterými i pracuji, se většinou zaměřily buď na pouze jediný faktor, nezkoumaly více faktorů v jedné práci nebo neporovnávaly jednotlivé faktory mezi sebou či se ve svých výsledcích rozcházejí. V mé bakalářské práci se tedy, jak již bylo zmíněno, budu zabývat tím, jak určité události a změny v rodině, v mém případě konkrétně rodinný stav, typ domácnosti, vzdělání a to, zda jsou partneři sezdáni či nikoli, ovlivňují rozdělení dělby práce v domácnosti mezi mužem a ženou a v jaké míře dané faktory ovlivňují toto rozdělení, tedy co má největší vliv a co naopak minimální.

2.5.1 Příjem

Ačkoliv některé výzkumy tvrdí, že čím vyrovnanější mají partneři příjem, tím je i vyrovnanější dělba práce (Shelton, John 1996), jiné studie si povšimly jistých faktů, které toto tvrzení zpochybňují či dokonce zcela vyvracejí. Například Bierzová ve své práci zkoumala, jak spolu souvisí příjem a dělba domácí práce a došla k následujícímu. Co se týče žen, zde se jí potvrdilo, již zmiňované tvrzení, že pokud žena vydělává v zaměstnání méně peněz než partner, stráví domácími pracemi více času než ženy s příjmem vyšším. Avšak u mužů tuto tendenci nezpozorovala a příjem měl minimální vliv na to, kolik práce v domácnosti vykonají (Bierzová in Křížková 2006). Bianchi a kol. (2000) dokonce došli k výsledku, že pokud je muž ekonomicky neaktivní či vydělává-li žena více, dělá muž o to méně domácích prací či nedělá žádné. Tento jev je podle Brines zapříčiněný maskulinitou, kterou muž, co by ekonomicky neaktivní jedinec či ten, co vydělává méně než jeho protějšek, vnímá jako ohroženou a aby si ji opět znovu potvrdil a byl zase mužem, odmítá ženě jakkoli v domácnosti pomoci (Brines 1994). K výsledku, že příjem hraje významnou roli pouze u žen se ve své práci dobrala i Vohlídalová, která navíc tvrdí, že ženy s vyššími platy se mohou alespoň vymanit z domácích pracích, avšak ne tím že jim bude více pomáhat partner,

ale spíše tím že začnou využívat placenou službu, která bude domácí práce vykonávat za ně (Vohlídalová 2012).

2.5.2 Zaměstnání/ časová náročnost v zaměstnání

Co se týče zaměstnání, i zde se potvrdil předpoklad, že ekonomicky neaktivní ženy tráví domácí pracemi více času než ženy ekonomicky aktivní (Vohlídalová 2012). Avšak ani zde nedochází k tomu, že ekonomicky aktivní ženy stráví domácími pracemi méně času z důvodu, že by jim vypomohl jejich partner, ale k tomu, že tyto ženy věnují domácím pracím méně času a energie než ekonomicky neaktivní ženy (Bierzová 2006 in Křížková; Vohlídalová 2012).

Ačkoliv má zaměstnání na rozsah vykonávání domácí práce u mužů větší význam než příjem, stále je to v o dost menší míře než u žen. Navíc tento fakt platí pouze v případě, zaměříme-li se jen na domácí práci. Co se týče například starání se o potomky, tam se u mužů neprojevila žádná spojitost mezi zaměstnáním a časem stráveným péčí o ně (Vohlídalová 2012).

Bierzová v oblasti zaměstnání si dále všímá toho, že ačkoliv lze nalézt v domácnostech muže, kteří díky tomu, že mají zaměstnání nevykonávají žádné domácí práce, v případě žen se jí tento fenomén nalézt nepodařilo (Bierzová in Křížková 2006).

Dá se tedy konstatovat, že toto rozdělení, kde domácí práce a péče o děti vykonávají především ženy zapříčiňuje, že jsou potom právě ženy znevýhodňovány na trhu práce, a to v podobě výše příjmu, typu povolání či v počtu odpracovaných hodin (Shelton, Firestone 1989), jelikož se u nich předpokládá, že to budou právě ony, které půjdou na rodičovskou dovolenou, budou se starat o své potomky, nebudou věnovat zaměstnání tolik energie a jejich hlavní prioritou je rodina (Křížková, Tuček in Tuček et al. 1998; Vohlídalová 2009). Ženy samy s tímto rozdělením počítají a jednají podle

toho. Vybírají si například zaměstnání, které je flexibilní či není tak časově náročné (Shelton, Firestone 1989).

2.5.3 Narození dítěte

Při narození dítěte se oba partneři začínají na chodu domácnosti podílet více než doposud, avšak jak již bylo zmíněno jsou to právě ženy, na které má narození potomka větší vliv. Také zde platí pravidlo, že čím je dítě menší, tím více času musí jeden z partnerů strávit v domácnosti (Bierzová in Křížková 2006; Vohlídalová 2012). Ačkoliv se například snaží manželé vyřešit a naplánovat chod domácnosti společně, manželé mají tendenci nereagovat na potřeby manželky či dítěte a spíše se zaměřovat na sebe a své aktivity a jsou to opět ženy, kterým přibude více domácí práce (Bianchi et al. 2000).

2.5.4 Vstup do manželství

I když spolu pár žije několik let ve společné domácnosti, až poté, co se rozhodnou uzavřít manželský svazek, může dojít ke změnám týkající se dělby domácí práce. Gupta například ve své práci vypočetl, že potom co pár uzavře sňatek, začnou ženy vykonávat více domácí práce než doposud a muži naopak méně (Gupta 1999). Stejný názor jako Gupta sdílí i Bianchi a kol., kteří vypočetli, že po vstupu do manželství připadá manželce více domácí práce než manželovi (Bianchi et al. 2000) či Klímová Chaloupková, která při porovnávání nesezdaných a manželských párů také došla k závěru, že nesezdané páry si domácí práci mezi sebe více rozdělují (Klímová Chaloupková 2018).

2.5.5 Postoje a názory

U výzkumu postojů se ukázalo, že více rozdělené domácí práce a vyrovnanou dělbu práce v domácnosti vykonávají a zastávají partneři příklánějící se k rovnostářským genderovým ideologiím. Naopak méně rozdělené domácí práce a více genderově vychýlenou dělbu domácí práce mají páry tradičně orientované (Bianchi et al. 2000; Greenstein 2000). Avšak i ženy zastávající hlavně rovnostářské rozdělení domácích prací jsou více ovlivňovány preferencemi a ideologií svých partnerů, než naopak (Bianchi et al. 2000).

Ve výzkumu Weidnerové a Matějů se ukázalo, že důležitou roli u postojů žen hraje vzdělání. Právě vzdělání totiž ovlivňuje profesně-kariérní orientace žen a především oslabuje konzervatismus, příklánějící se k tradičním rolím, a naopak posiluje otevřenost k novému. Je důležité podotknout, že i tento proces funguje silněji u žen než u mužů (Weidnerová, Matějů 2015).

Z již výše uvedeného by se mohlo zdát, že jelikož ženy vykonávají více domácí práce a stráví jí více času, budou brát tuto skutečnost jako nespravedlivou a budou ji chtít změnit. To ale řada výzkumů vyvrací. Jak již bylo dříve zmíněno, některé ženy berou toto rozdělení a fungování v domácnosti jako přirozené, správné a pomoc svých partnerů dokonce odmítají. Ženy se nechtějí vzdát kontroly a moci, kterou doma disponují či se domnívají, že muž nezvládne vykonat domácí práce tak dobře a kvalitně jako ony samy. Právě z důvodu, že mužům, přijde že na ně ženy kladou/kladly by vysoké nároky, ženám pomoc ani nenabízí (Bianchi et al. 2000; Křížková, Tuček in Tuček et al. 1998).

Další postoj mající vliv na genderové rozdělení domácí práce je již zmíněná maskulinita, kde muž odmítá dělat jakékoliv práce spojené s feminitou, aby neohrozil svou mužskou reputaci (Brines 1994).

3 Empirická část

V empirické části nejprve představím své hypotézy a poukáži na to, co mě k jejich formulaci vedlo. Následně popíši data, s kterými pracuji a zmíním, jaké metody analýzy pro dobrání se výsledku používám. Na závěr za pomoci výpočtů a výsledků z analýzy, potvrzují či vyvracím své hypotézy a interpretuji výsledky, které jsou uvedené ve třech tabulkách.

3.1 Hypotézy

V mé práci za pomoci výběrového šetření zkoumám společně žijící páry, u kterých mě zajímá a mým cílem je zjistit, ve kterých typech domácností je hlavní vykonavatelkou domácích prací žena a ve kterých jsou naopak domácí práce vykonávány především někým jiným. V empirické části mé práce testuji celkem čtyři hypotézy. První z nich porovnává výpovědi mužů a žen o rozdělení domácích prací. Další tři hypotézy se zabývají tím, jak určité faktory, události či změny v domácnosti ovlivňují tradiční dělbu práce.

Z výsledků a tvrzení získaných z teoretického kontextu formuluju následující hypotézy:

H1: Ženy ve svých výpovědích uvádějí, že v jejich domácnosti jsou rutinní domácí práce dominantně ženskou záležitostí, častěji než muži.

Jelikož není známo, jak moc výpovědi odráží skutečný stav věcí, je možná skutečnost, na základě informací z teoretické části, že muži a ženy stejnou realitu vnímají různě. Předpokládám, že pokud k tomu dochází, tak bude rozdíl spočívat v tom, že si respondenti neuvědomují, jak velkým dílem přispívá jejich partner, a nadhodnocují svůj podíl na domácích pracích. Toto tvrzení vysvětlují především na základě zjištěných, z předchozí kapitoly, o stále trvajících genderových stereotypech a konformitě maskulinity a feminity. Ženám se již od narození vštěpuje názor, že správná manželka musí být i

správnou hospodyňkou a musí se tedy primárně ona starat o domácnost a vykonávat domácí práce a pokud chod domácnosti nebude fungovat, jak má, je to právě její chyba a vizitka. Z toho důvodu se tedy budou ženy častěji v dotaznících prezentovat tak, že to jsou právě ony, které vykonávají rutinní domácí práce a jsou konformní s genderovými rolemi. Muži se naopak budou více zaměřovat na veřejnou sféru a domácím pracím nebudou věnovat takovou pozornost jako ženy a nebudou mít takový zájem na tom, aby prezentovali své ženy jako dobré hospodyňky než jejich partnerky. Poslední případ, který by mohl tuto hypotézu potvrdit, je situace, kdy muži naopak nechtějí být vnímáni jako ti, kteří se zajímají jen o veřejnou sféru a o domácí práce se nezajímají a buď budou domácí práce skutečně vykonávat či budou mít alespoň snahu se tak vyobrazovat. Výzkumníci mohou dávat najevo, že si uvědomují, že v dnešní době by se měl muž více na domácích činnostech podílet a své ženě vypomáhat i s rutinními domácími pracemi. A tak budou vypovídat, že domácí práce v jejich domácnosti jsou spíše mužskou záležitostí či záležitostí obou pohlaví.

Co tuto hypotézu nepodporuje je zmiňovaný koncept hegemonní maskulinity. Jelikož většina mužů chce potvrdit svou maskulinitu, která především kvůli ideálu mužství je v ohrožení, nepomáhají partnerce s rutinními domácími pracemi. Takové jednání muži volí, protože domácí práce jsou brány především jako feminní a jejich maskulinitu by to tedy ještě více ohrozilo. Proto budou muži v dotaznících méně často uvádět, že vykonávají danou domácí práci více než ženy. V takovém případě by tedy názory mužů a žen byly prezentovány stejně či by muži ještě více nadhodnocovali své partnerky a má hypotéza by byla neplatná

H2: Vzdělání ženy nemá vliv na to, zda rutinní domácí práce bude vykonávat partner či partnerka.

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, co se týče příjmů, hraje finanční ohodnocení partnerů významnou roli především pro ženy. Pokud žena vydělává méně peněz než partner, vykonává domácích prací více. U mužů se však tento fenomén neprokázal a pokud tedy muž vydělává méně,

objevuje se u něho tendence dělat ještě méně domácích prací. Jelikož data, která mi jsou k dispozici, se na otázku příjmu nezaměřovala, zvolila jsem jako vhodnou variantu pro zkoumání tohoto jevu vzdělání.

Vzdělání jsem si, kromě nedostupnosti dat poskytující informace o příjmu, dále také vybrala z důvodu, že je obecně předpokládáno, že osoba s vyšším vzděláním, se lépe uplatní na trhu práce, tedy že s jedincovo vyšším vzděláním se snižuje počet osob vybavených stejnými znalostmi a jedinec se tak stává pro trh vzácnější a žádanější. Co se týče samotného vzdělání, výzkum Weidnerové a Matějů si všiml, jak jsem uváděla v předchozí kapitole, spojitosti mezi vzděláním a slábnoucím postojem ke konzervatismu a otevřenosti k novému, a to především u žen. Řada výzkumů zpozorovala, že vzdělání hraje důležitou roli, především u žen. Vzhledem k těmto zjištěním se tedy při své analýze zaměřím primárně na vzdělání právě žen. Mou druhou hypotézu jsem postavila na skutečnosti, že většina výzkumů došla v předešlé kapitole k závěrům, že vzdělání ženy nemá vliv na to, zda rutinní domácí práce bude vykonávat partner či partnerka, ale tvrdí, že to bude primárně partnerka, která bude mít rutinní domácí práce na starosti. Výzkumy si toto tvrzení, vysvětlují opět genderovými stereotypy či hegemonní maskulinitou, kdy žena domácí práce vykonává, zkrátka proto že ve společnosti platí přesvědčení, že to má dělat právě ona a domácnost je její vizitkou. Muž neprovádí rutinní domácí práce kvůli své mužské reputaci, kterou by jejich vykonáváním ohrozil.

H3: Větší zodpovědnost žen za domácí práce je častější v domácnostech s dětmi než u bezdětných domácností.

Má třetí hypotéza se zaměřuje na domácnosti s dětmi a bez dětí. V předešlé kapitole, především v podkapitole "Narození dítěte", se uvádí, že ačkoli narození potomka ovlivňuje míru domácích prací u obou partnerů, výkon rutinních domácích prací se přesouvá především na ženu, a proto má další hypotéza tvrdí, že větší zodpovědnost žen za domácí práce je častější v domácnostech s dětmi než u bezdětných. Důvodem, proč se tyto povinnosti

stávají po narození dítěte spíše ženskou záležitostí než mužskou, může být kvůli tomu, že je to právě žena, která odchází na rodičovskou dovolenou a bude zde tedy platit předpoklad, že se na rodičovské dovolené bude starat také o domácnost především ona.

H4: Větší zodpovědnost žen za domácí práce je častější u sezdáných párů než u nesezdáných.

Čtvrtá hypotéza, zkoumající změny v dělbě domácí práce mezi partnery po vstupu do manželství, vypovídá, že větší zodpovědnost žen za domácí práce je častější u sezdáných párů než u nesezdáných. Toto tvrzení podporuje několik výzkumů, které došly k výsledkům, že nesezdané páry si domácí práce více rozdělují a po vstupu do manželství právě ženy začínají vykonávat více domácích prací. Tento jev může být způsoben tím, že právě páry zastávající tradiční rozdělení dělby domácí práce spíše uzavírají manželství či že po uzavření sňatku má žena pocit, že nyní již není jen partnerkou, ale stala se manželkou, a to s sebou nese určité povinnosti a úkoly, které si dříve s partnerem spíše rozdělovali.

3.2 Data a metody

Data využívána ke zjištění daných hypotéz a výzkumného cíle pochází z výzkumného projektu Generations and Gender Programme, který realizuje panelový průzkum a rozsáhlé datové zdroje o jednotlivcích a jejich vzdělání, partnerském či rodinném životě, zaměstnání atd. především v evropských zemích. Já konkrétně jsem pro svou práci využila data sesbíraná v 1. vlně a zaměřila se pouze na data týkající se České republiky. Zde bylo uskutečněno 10 006 rozhovorů s respondenty ve věku od osmnácti do sedmdesáti devíti let. Tento sběr začal v únoru 2005 a skončil v září 2005. Respondenti, jak již bylo zmíněno, odpovídali na otázky týkající se jejich soukromého života. Já jsem se konkrétně zaměřila na otázky zjišťující respondentovo pohlaví, vzdělání, rodinný či partnerský stav, pohlaví, typ domácnosti, ve kterém žije, a především zda vykonávají určité domácí práce.

Jelikož mě v mé práci zajímá dělba práce mezi partnery, jako první jsem vyselektovala pouze zadané respondenty žijící ve společné domácnosti, kde mi z původního vzorku 10 006 respondentů zbylo 5 516 dotazovaných. Závisle proměnnou je v mé práci, kdo v domácnosti vykonává domácí práce. Respondenti byli tázáni na to, kdo v jejich domácnosti vykonává následující - připravuje denně jídlo, myje nádobí, nakupuje potraviny, vysává byt/dům, vykonává malé opravy kolem bytu/domu, spravuje finanční záležitosti domácnosti a organizuje společenské a volnočasové aktivity. Jak jsem již zmiňovala, v podkapitole 2.1 *Vymezení pojmu domácí práce*, je v této práci brána jako domácí práce pouze manuální, rutinní a opakující se činnost. Z toho důvodu jsem odebrala otázky zkoumající, kdo provádí malé opravy kolem bytu/domu, spravuje finanční záležitosti domácnosti a organizuje společenské a volnočasové aktivity a naopak ponechala otázky - kdo připravuje denně jídlo, myje nádobí, nakupuje potraviny a vysává byt/dům. Na každou z otázek týkající se dané rutinní domácí činnosti respondenti vybírali odpověď z osmi možností: vždy respondent; obvykle respondent; oba přibližně stejně; obvykle partner/ka; vždy partner/ka; vždy nebo obvykle jiná osoba žijící v domácnosti; vždy nebo obvykle osoba nežijící ve společné domácnosti; netýká se. Tyto data jsem překódovala tak, že u každé rutinní domácí práce rozlišuji, jestli ji vykonává výhradně nebo většinou žena (hodnota 1), nebo je uspořádání jiné (hodnota 0). Používám tedy čtyři binární závisle proměnné.

Jako nezávisle proměnné v mé práci vystupují gender (muži, žena), nejvyšší dosažené vzdělání ženy (základní, středoškolské, pomaturitní², vysokoškolské), typ domácnosti (dvoučlenná domácnost - dva partneři, domácnost obsahující partnery s jejich dětmi, domácnost obsahující partnery s rodiči, domácnost obsahující partnery s rodiči i dětmi) a rodinný stav (sezdaná/ý, nesezdaná/ý).

---

² Ačkoli v České republice není typické rozdělovat vzdělání na pomaturitní, významný vzorek v dotazníku vybral tuto kategorii a bylo tedy vhodné ji zde ponechat. Pomaturitní vzdělání označuje studium po dokončení středního vzdělání. Jedná se např. o rekvalifikační kurzy absolvované po maturitě, mimoškolní vzdělávání pro mládež či dospělé s úspěšně zakončeným středním vzděláním atd.

3.2.1 Metoda analýzy

Abych potvrdila či vyvrátila svou první hypotézu, počítala jsem, jaký je podíl domácností, ve kterých danou domácí práci vykonává obvykle nebo výhradně žena, a to zvlášť podle výpovědí mužů a žen. Rozdíly ve výpovědích jsem testovala pomocí testu dobré shody.

Zbylé hypotézy jsem testovala pomocí logistické regrese, která umožňuje modelovat vztah rozdělení domácích prací k dalším proměnným jako jsou výše vzdělání, rodinný stav či narození dítěte. I zde jsem rozdělila názory žen a mužů na dvě kategorie, jelikož každý jednotlivec může vnímat, že zvolenou domácí práci provádí v jiné míře než jeho partner či partnerka či mají tendenci se nadhodnocovat či naopak podhodnocovat.

3.3 Výsledky

3.3.1 Vnímání dělby domácí práce

Tabulka 1 ukazuje, v kolika procentech domácností vykonává danou práci převážně žena. Podle těchto údajů lze vidět, že jednotlivá pohlaví skutečně vnímají rozdílně, v jaké míře žena vybrané domácí práce odvádí. Rozdíl v názorech mezi jednotlivými pohlavími činil u všech sledovaných okolo 10 procentních bodů, přičemž muži vždy uvedli menší procentuální příspěvek žen na vybrané domácí práci než ženy.

Tabulka 1. Podíl domácností, ve kterých jsou domácí práce vykonávané výhradně nebo převážně ženou.

	Podle mužů N=2701		Podle žen N=2777		Chi2	P
	%	(95% IS)	%	(95% IS)		
Vysávání	47	45-49	56	55-58	48	0,00
Mytí nádobí	60	58-62	70	68-72	62	0,00
Vaření	73	72-75	83	82-85	83	0,00
Nakupování	46	45-49	57	55-59	57	0,00

Zdroj: GGS Wave 1 Czech Republic

Z výsledků v Tabulce 1 lze dále vyvodit, že i přes 10 procentní bodový rozdíl v názorech jednotlivých pohlaví, je vaření a mytí nádobí bráno oběma pohlavími jako práce, kterou vykonávají především ženy. Jako nejvíce ženská práce se ukázalo právě vaření. Avšak u vysávání a nakupování se výpovědi mužů a žen rozcházejí. Nadpoloviční většina žen zde tvrdí, že tyto domácí práce vykonávají především ony, ale muži tuto skutečnost vnímají jen v necelé polovině domácností. Odlišnost v daných výsledcích se dá vysvětlit třemi způsoby. Buď se ženám zdá, že vykonávají více dané domácí práce než jejich partner, ale není tomu tak, nebo naopak muži mají tendenci ženám čas strávený nad těmito aktivitami ubírat a připisovat je sobě. O obou těchto možnostech bylo již zmíněno v teoretické části, kde Vohlídalová vysvětlovala tuto skutečnost na úkor mužů, tedy že muži vědí, že mají vykonávat větší míru domácích prací, ačkoliv tak nejednají, a tak alespoň při výzkumech tvrdí, že tento ideál naplňují. Třetí variantou je možnost, že s partnery žije v domácnosti ještě další člen. Partneři mohou mít již dítě schopné vykonávat

nějakou z domácích činností či žít s rodiči jednoho z partnerů, kteří jsou ještě v dobré zdravotní kondici a ti jim s domácími pracemi vypomáhají. Zde tedy potom může dojít k situaci, že muž domácí práce vykonané partnerkou připisuje jinému členu domácnosti či partnerka si připisuje zásluhy jiného člena domácnosti. Pro lepší zmapování situace v daných domácnostech a zodpovězení dvou posledních otázek byla vytvořena Tabulka 2, která ukazuje, která osoba (muž či někdo jiný) vykonává domácí práci v případě, pokud to není žena.

Tabulka 2. Kdo vykonává domácí práce v dané domácnosti, pokud to není žena.

	Muž %	Jiná osoba %	N
Vaření	83,6	16,4	371
Mytí nádobí	71,6	28,4	543
Nakupování	90,8	9,2	599
Vysávání	73,7	26,3	1256

Zdroj: GGS Wave 1 Czech Republic

Z výsledků z Tabulky 1 můžeme usoudit, že ženy mají skutečně větší tendence udávat, že právě ony vykonávají danou domácí práci více než někdo jiný. Avšak nelze určit, zda je to z důvodu, že jsou obě pohlaví stále ovlivňována genderovými stereotypy či že na ženy mají genderové stereotypy větší vliv. Pro ověření této hypotézy by bylo zapotřebí mít k dispozici i data obsahující reálný stav výkonu domácí práce. Tabulka 2 zároveň prezentuje, že pokud danou domácí činností v domácnosti nevykonává žena, je to většinou muž, který tuto práci vykonává, a to u všech domácích činností. Pravděpodobnější je tedy můj druhý předpoklad, který tvrdí, že muž dané domácí práce vykonané ženou připisuje sobě.

Na zodpovězení mých zbylých hypotéz, tedy na to, v jaké míře vykonávají jednotlivá pohlaví domácí práce, má, jak již bylo zmíněno v

teoretické části, vliv mnoho faktorů, událostí či tranzicí. Díky datům získaných z projektu GGP³ jsem mohla analyzovat proměnné pohlaví, vzdělání, typ domácnosti a rodinný stav. Jako závislé proměnné v mé regresní analýze vystupovaly vždy dané domácí činnosti (vysávání, mytí nádobí, vaření a nakupování) a jako vysvětlující proměnné pohlaví, vzdělání, typ domácnosti a rodinný stav (viz Tabulku 3).

---

³ Generations and Gender Programme

Tabulka 3. Vliv vzdělání ženy, typu domácnosti a rodinný stav na vykonávání vybrané domácí práce ženou

		Vysávání		Mytí nádobí		Vaření		Nakupování	
		M1 Muži	Z1 Ženy	M2 Muži	Z2 Ženy	M2 Muži	Z2 Ženy	M4 Muži	Z4 Ženy
Vzdělání (ref. základní)	Středoškolské	1,18	1,00	0,95	0,98	1,12	0,98	1,17	1,06
	Pomaturitní	0,95	1,09	1,05	0,60**	0,97	0,72	1,05	1,03
	Vysokoškolské	0,82	0,70**	0,56**	0,60**	0,67**	0,66* *	0,74*	0,82
Typ domácnosti (ref.jen partneři)	Partneři s dětmi	1,12	1,04	1,02	0,95	1,21**	1,50* *	1,42**	1,19**
	Partneři s rodiči	0,83	0,62*	0,90	0,48**	0,30**	0,44* *	0,48*	0,78
	Partneři s dětmi a rodiči	1,99**	1,02	1,60*	1,28	1,34	1,03	1,44	1,54*
Rodinný stav (ref. nesezdaní partneři)	Sezdaní partneři	1,30**	1,06	1,54**	1,36**	2,08**	2,28* *	1,52**	1,37**
N		2660	2738	2667	2744	2661	2746	2666	2747
Konstanta		0,60	1,28	1,12	2,08	1,35	2,34	0,47	0,90

Zdroj: GGS Wave 1 Czech Republic. Poznámka: ** = < 0,05, * = < 0,10.

3.3.2 Vzdělání

Ačkoli by se dalo předpokládat, že čím vyšším vzděláním bude jedinec disponovat, bude také mít výhodnější pozici ve vyjednávání o dělbě domácí práce s partnerem, řada výzkumů tento fakt nepotvrzuje a to především u ženy. K vysvětlení tohoto jevu používají autoři především genderové stereotypy, kterými se partneři stále řídí.

Výsledky toho, jaký či zda má vzdělání ženy vliv na vybranou čtveřici domácích prací, můžeme pozorovat v Tabulce 3. Zde můžeme vyzorovat, že vysokoškolsky vzdělané ženy mají oproti jinak vzdělaným ženám nejmenší předpoklad k tomu, že budou vykonávat domácí práce a že tento názor sdílí obě pohlaví. Vysokoškolsky vzdělané ženy se nejvíce vymaní, podle mužů i žen, z mytí nádobí a to tak, že podle modelu Z2 poměr šancí činí 0,60, což znamená, že ženy mají podle názoru žen o 40 % menší šanci, že budou mýt nádobí než ženy se základním vzděláním. Tento poměr šancí v modelu M2 činí 0,56, z čehož vyplývá, že podle mužů mají vysokoškolsky vzdělané ženy dokonce o 44 % menší šanci na vykonávání této činnosti oproti ženám se základním vzděláním. Stejnou procentuální šanci na vymanění se z mytí nádobí mají dle modelu Z2 i pomaturitně vzdělávané ženy, avšak pouze dle názoru žen. Muži u tak to vzdělaných žen naopak předpokládají, že budou spíše ony mýt nádobí než ženy se základním vzděláním. Středoškolsky vzdělané ženy si podle názoru žen nijak výrazně nepolepší oproti ženám se základním vzděláním. Avšak co se může zdát jako překvapivé, je názor mužů týkající se pomaturitně vzdělaných žen, kde jsou na tom takto vzdělané ženy u všech vybraných domácích činností, srovnatelně s ženami se základním vzděláním - zde je maximální rozdíl ve výkonu vybraných domácích prací mezi ženami se základním a pomaturitní vzděláním 5 %.

Z těchto výsledků lze tedy konstatovat, že má druhá hypotéza a předpoklady, že vzdělání ženy nehraje roli na výkon domácích činností jsou mylné, a to kvůli vysokoškolsky vzdělaným ženám, u kterých je vysoká šance, že se z těchto vybraných domácích prací vymaní spíše než žena se

základním vzděláním. Avšak jediné, co právě tuto hypotézu a předpoklady narušuje je právě kategorie vysokoškolsky vzdělaná žena. U ostatních kategorií hlavně podle názoru mužů nehrálo vzdělání žádnou významnou roli. U žen se ještě rozdíl ukázal u pomaturitně vzdělaných žen, a to ve vaření a mytí nádobí. Vzdělání jinak nehrálo významnou roli ani u nich. Co se zde naopak potvrzuje je, již zmiňované, tvrzení Weidnerové a Matějů o slábnoucím konzervatismu u vysokoškolsky vzdělaných osob. Důvodem, proč se právě vysokoškolsky vzdělané ženy vymykají tomuto jevu, může být skutečnost, že až vysokoškolské vzdělání s sebou nese takový typ povolání, aby partner byl ochoten partnerce s nějakými domácími činnostmi pomoci, jelikož budou mít podobně náročná povolání nebo že vysokoškolsky vzdělaná žena má partnera také vysokoškolsky vzdělaného a pár tedy bude zastávat spíše rovnostářské rozdělení domácí práce či si pár může dovolit najmout výpomoc na vykonávání některých domácích prací.

3.3.3 Typ domácnosti

Další proměnnou, na kterou jsem se zaměřila, je typ domácnosti, kde mě zajímá, zda žijí partneři s rodiči, s dětmi, s dětmi a rodiči či pouze oni dva. Mnohé studie již prokázaly, že po narození dítěte jsou oba partneři víceméně nuceni se více zapojovat do chodu domácnosti, avšak jsou to opět spíše ženy, které začnou vykonávat více domácí práce. Je nutné upozornit, na možné zkreslení výsledku, a to z důvodu, že v používaných datech nezkoumám, kolik je dětem respondentů let. Může tak nastat situace, že žena bude vykonávat domácích prací méně, jelikož jí mohou děti, které jsou již dosti staré, s nějakými domácími pracemi pomáhat. Rodiče jsou u této proměnné důležití z důvodu, protože mohou přinášet svou přítomností dvě varianty. Buď jejich zdravotní stav je natolik dobrý, že mohou partnerům pomoci s domácími pracemi či naopak je tak špatný, že starání se o ně může mít významný vliv na dělbu domácí práce mezi partnery. Podle údajů

v Tabulce 3, však domácí práce vykonává především partner než někdo jiný a zkreslení by tak mělo být minimální a věk dítěte by neměl hrát významnou roli.

Výsledky týkající se toho, jaký má typ domácnosti vliv na dělbu daných domácích prací lze nalézt v Tabulce 3. Obě pohlaví se shodují na tom, že jakmile se partnerům narodí děti, znamená to pro ženu, že bude vařit spíše ona. Ženy tuto skutečnost vnímají v menší míře než muži. Muži očekávají, že už žen s dětmi je poměr šancí podle modelu M3 1,21, což značí že se pro tento typ žen zvýší šance, že budou ženy vařit až o 79 % (u žen je tento poměr podle modelu Z3 1,50, což značí, že jejich šance se zvýší o 50 %). Obě pohlaví se shodují i na tom, že pokud žijí partneři ve společné domácnosti s rodiči, ale bez dětí, bude žena naopak vařit výrazně méně. Opět jsou to muži, kteří předpokládají větší pokles této skutečnosti než ženy a to o 14 %. Tuto skutečnost lze vypočítat na modelech M3 a Z3, kde M3 činí 0,30 zatímco model Z3 je 0,44. V neposlední řadě má domácnost, ve které žijí partneři pouze s dětmi významný vliv na nakupování. Zde se předpokládá, že tyto ženy budou nakupovat více než ženy v ostatních typech domácností. V tomto případě jsou to tentokrát ženy, které očekávají větší nárůst této šance než muži. Model Z4, kde je poměr šancí 1,19, značí, že podle názoru žen mají ženy žijící v domácnosti s partnerem a dětmi o 81 % větší šance, že budou právě ony nakupovat oproti ženám v jiných typech domácností. Což je oproti modelu M4, kde poměr šancí činí 1,42, tedy o 23 % více než předpokládají muži. Celkově lze tedy říci, že pokud žije pár pouze s rodiči, má to za následek úbytek domácích prací, ale pokud žije pár s rodiči a dětmi zároveň, domácí práce ženě přibudou. Tento fakt by se dal vysvětlit z důvodu, že páry většinou žijí s rodiči ve společné domácnosti, před tím, než jsou schopné se osamostatnit, a rodiče jsou ještě v relativně dobrém zdravotním stavu a ženě vypomáhají. Když však žijí partneři s rodiči i dětmi zároveň bude to nejspíš z důvodu, že se nejsou schopni již o sebe postarat a jelikož, jak se ukázalo v Tabulce 3, jak muži, tak ženy předpokládají, že s narozením dítěte budou vybrané domácí práce vykonávat spíše ženy (kromě mytí nádobí u

názoru žen), přibude jim k tomu i péče o rodiče. Názor, že s narozením dítěte má přebrat výkon domácích prací především žena, mohou respondenti zastávat z důvodu, o kterém se zmiňuje Maříková ve své práci, tedy že je to primárně žena, která odchází na rodičovskou dovolenou po narození dítěte, a tak se předpokládá, že se bude starat v plné míře i o domácnost.

Mou třetí hypotézu lze tedy potvrdit, u proměnných vaření a nakupování, kde se na tvrzení, že ženy s dětmi vykonávají více domácích prací, shodují obě pohlaví, ačkoli v jiné míře. Minimální rozdíly přinese narození dítěte ženám v činnostech vysávání a mytí nádobí, kde jsou jejich šance, že danou činnost budou vykonávat právě ony podobné jako u bezdětných žen. Důvodem, proč bude mít narození potomka významný vliv právě u vaření a nakupování může být ten, že jedinec vysává stále stejnou plochu domácnosti a na to, že bude mýt více nádobí se nemusí nijak výrazně připravovat. Zatímco jedinec, kterému se narodí dítě, musí dopředu kalkulovat, jaké potraviny musí nakoupit pro nového/dalšího člena rodiny a co mu také může a má uvařit. Tyto dvě činnosti se tedy v daleko větší míře změny s narozením dítěte, protože si žádají větší promyšlení a daleko více času.

3.3.4 Rodinný stav

Jako poslední proměnnou používanou při zjišťování, jaké faktory ovlivňují dělbu domácí práce mezi partnery, je rodinný stav. U rodinného stavu jsem jednoduše rozlišovala to, zda jsou partneři sezdáni či nikoli. Jelikož sezdání by mělo mít vliv na dělbu domácí práce takovou, že vstupem do manželství ženy začnou vykonávat domácích prací více a muži naopak méně.

Podrobné informace o tom, jaký vliv má sezdání na výkon vybraných domácích prací je možné pozorovat v Tabulce 3. U proměnné sezdání se obě pohlaví shodla na tom, že u všech vybraných domácích prací se zvýší šance, že je budou vykonávat právě sezdané ženy. Největší dopad bude mít zkoumaná tranzice na vaření, na čemž se také shodla obě pohlaví. Dále

názory mužů a žen byly totožné u vysávání, kde vypovídají, že u této činnosti bude druhá nejvyšší šance, že ji budou vykonávat více sezdané ženy, a to podle modelu M1, který je 1,30 a podle modelu Z1, který činí 1,06. Podle mužů tedy budou sezdané ženy mít o 70 % a podle žen dokonce o 94 % větší šanci, že budou tuto činnost vykonávat než ženy nesezdané. Názory jednotlivých pohlaví se lišily pouze v pořadí třetí domácí činnosti, na kterou bude mít sezdání větší dopad. Zatímco muži na třetí místo řadili nakupování, kde očekávali 48% nárůst (viz model M4 hodnotu 1,52), u žen se vyskytuje na třetím místě mytí nádobí, a to v podobě, že sezdaná žena bude mýt nádobí o 64 % (viz model Z4 hodnotu 1,36) více než žena nesezdaná. Muži mytí nádobí řadili podle modelu M2 a hodnoty 1,54 až na poslední místo s 46% nárůstem a ženy nakupování podle modelu Z4 a hodnoty 1,37 s 63. Z tohoto je vidět, že mezi mytím nádobí a nakupováním je mezi oběma pohlavími minimální rozdíl. Celkově se dá říci, že ale ženy očekávají, že sezdané ženy toho vykonávají o dost více než se domnívají muži. Rozdíl mezi názory jednotlivých pohlaví se pohyboval od 14 % do 18 %.

Důvodem, proč právě ženy předpokládají, že budou vykonávat více domácích prací se dá vysvětlit pomocí genderových stereotypů, podle kterých jsou ženy vychovávány. Jakmile tedy žena získá roli manželky, bere jako dané a správné, že starání se o domácnost je právě a primárně jejím úkolem. Pokud domácí práce vdaná žena vykonávat nebude, nemůže být označována jako správná manželka. Dalším důvodem, proč sezdané ženy, budou vykonávat více domácích činností, může být i ten, že do manželství vstupují spíše páry řídicí se a vyznávající tradiční hodnoty. Takto smýšlející lidé budou tedy vyznávat i tradiční uvažování o genderové dělbě domácích prací a žena bude vykonávat většinu rutinních domácích prací. Má čtvrtá hypotéza a předpoklady, které mě k ní vedly se tak plně potvrzují.

Porovnáme-li všechny tři faktory a události mezi sebou, lze konstatovat, že právě sezdání má celkově ze všech tří faktorů největší vliv na to, kolik domácích prací bude žena vykonávat. Dále se jako velice významné ukázalo

vysokoškolské vzdělání, kdy ženám díky němu domácí práce ubývá a narození dítěte v kategoriích nakupování a vaření, kde se naopak u těchto žen zvyšuje šance, že tyto domácí činnosti budou dělat právě ony.

4 Závěr

Tato bakalářská práce se soustředila na otázky týkající se genderové dělby práce v domácnosti mezi partnery, jaké pohlaví vnímá a uvádí více, že domácí činnosti jsou právě jeho úkolem a jak či zda vůbec faktory, události či změny v domácnosti jako výše vzdělání ženy, typ domácnosti či vstup do manželství ovlivňují dělbu domácí práce mezi partnery.

Ani jedna z mých hypotéz nebyla zcela vyvrácena, ale zároveň se některé potvrdily jen částečně. V oblasti dělby domácí práce mezi mužem a ženou, řada výzkumů ukázala, že ženy stále vykonávají více domácích prací. Výsledek mé první hypotézy ukazuje, že ženy toto tvrzení tak i vnímají a vypovídají, že dané domácí činnosti dělají spíše ony. Muži však tuto hypotézu potvrzují, jen v některých domácích činnostech a vysávání a nakupování vnímají jako činnosti, které vykonávají spíše oni. Tento fakt je v rozporu s tvrzením postaveném na základě konceptu hegemonní maskulinity, kdy by muž měl uvádět, že vykonává domácích činností co nejméně, aby vystupoval jako ideální muž, který nevykonává feminní práce. Jako vysvětlení se tu naopak nabízí myšlenka, že muži si již uvědomují, že domácí práce nejsou pouze ženskou záležitostí a měli by se tedy více do výkonu rutinních domácích činností zapojovat či alespoň tak vystupovat.

Co se týče faktorů a událostí, které ovlivňují genderovou dělbu domácí práce a předpokladu, že bude na ženy kladena větší zodpovědnost za výkon vybraných domácích činností, ukázalo se jako velice pravděpodobné, že u všech mnou vybraných proměnných hrají významnou roli genderové stereotypy, kterým se vymykají pouze vysokoškolsky vzdělané ženy. Vzdělání ženy, kromě vysokoškolského, nemá význam na to, zda danou domácí činnost bude žena vykonávat. Možné vysvětlení tohoto fenoménu, může být v tom, že vysokoškolsky vzdělaná partnerka má po svém boku vysokoškolsky vzdělaného partnera a společně zastávají rovnostářské dělení práce nebo vykonává pár podobně náročných povolání a muž tedy chce také participovat na výkonu domácí práce či si mohou dovolit někoho na výkon

domácí práce najmout. Oblastí, kde není také výsledek práce jednoznačný je u narození potomka, kde předpoklad, že bude žena vykonávat více daných domácích prací než jiný člen domácnosti, se potvrdila jen u dvou kategorií, a to u vaření a nakupování. Důvod, proč tomu tak je, může být, že tyto dvě kategorie jsou narozením dítěte ovlivněny více než vysávání a mytí nádobí, jelikož si je daný jedinec musí naplánovat a promyslet dopředu a zaberou více času a námahy, a to jak fyzické, tak psychické. Poslední zkoumaný faktor – vstup do manželství, se neukázal jako problematický u žádné vybrané domácí činnosti a sezdané ženy měly skutečně větší zodpovědnost za všechny vybrané domácí činnosti. Všechny tyto zjištění jsem získala za pomoci výběrového šetření z panelového průzkumu.

Metody, které byly v této práci použity se, podle mého názoru, ukázaly jako vhodné a ukázaly výsledky, které jsem pro své ověření hypotéz potřebovala. Z výsledků se dále ukázalo, že by bylo zajímavé a přínosné více zohlednit a zkoumat, jaký další člen a v jakém případě či míře vykonává rutinní manuální domácí činnosti. Co by mou bakalářskou práci mohlo lépe rozvést a vysvětlit, je zmapování skutečné situace genderové dělby domácí práce v dané domácnosti mezi a poté ji srovnávat s výpověďmi respondentů, aby se skutečně prokázalo, jaké pohlaví vykonává domácích činností skutečně více, a které tento jev pouze tak vnímá. I zde by však hrozilo možné zkreslení, protože by se vždy jedinec snažil vystupovat v lepším světle a mohl po čas výzkumu dělat více domácích činností než obvykle.

5 Seznam použité literatury

BECKER, Gary S. 1992. *Ekonomický způsob pohledu na život: Přednáška při příležitosti udělení Nobelovy ceny*, 9. prosince 1992. In JONÁŠ Jiří. 1994. *Oslava ekonomie: Přednášky laureátů Nobelovy ceny za ekonomii*. 2., dopl. vyd. Praha: Academia.

BECKER, Gary S. 1998. *A treatise on the family*. Cambridge (Massachusetts): Harvard University Press.

BIANCHI, Suzanne M., et al. 2000. *Is Anyone Doing the Housework?: trends in the Gender Division of Household Labor*. *Social Forces*, Pp. 191–228

BIERZOVÁ, Jana. 2006. *Rozdělení domácích prací a péče o děti v rodině*. In Křížková, Alena (ed.), Hana Maříková, Hana Hašková, Jana Bierzová. *Pracovní a rodinné role a jejich kombinace v životě českých rodičů: plány versus realita*. Sociologické studie / Sociological Studies 06:14. Praha: Sociologický ústav AV ČR. 105 s., Pp. 73-86

BRINES, Julie. 1994. *Economic Dependency, Gender, and the Division of Labor at Home*. *American Journal of Sociology* 100, Pp. 652-688

DUDOVÁ, Radka. 2006. *Partnerský život a sladování práce a rodiny v páru u žen a mužů v manažerských pozicích*. *Gender, rovné příležitosti, výzkum* 7 (2), Pp. 58-60

FRIEDAN, Betty. 1998. *Ženská mystika*. in L. Oates-Indruchová (eds.). *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Praha: Sociologické nakladatelství, Pp. 57–67

GUPTA, Sanjiv. 1999. *The Effects of Transitions in Marital Status on Men's Performance of Housework*. *Journal of Marriage and the Family* 61, Pp. 700-711

GREENSTEIN, Theodore N. 2000. *Economic dependence, gender and the division of labor in the home: A replication and extension*. *Journal of Marriage and the Family* 62, Pp. 322-335

HOMANS, George C. 1961. *Social behavior: its elementary forms*. New York: Harcourt, Brace & World.

CHALOUPKOVÁ, Jana. 2005. *Faktory ovlivňující dělbu domácí práce v českých domácnostech a hodnocení její spravedlnosti*. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review* 41 (1), Pp. 57-77

KimmeL, Michael. 2004. *The gendered society*. New York: Oxford University Press.

KLÍMOVÁ-CHALOUPOKOVÁ, Jana. 2018. *Rozdělení domácí práce a hodnocení jeho spravedlnosti v České republice: existují rozdíly mezi manželskými a nesezdanými páry?* Sociologický časopis / Czech Sociological Review 54 (4), Pp. 593-624

KŘÍŽKOVÁ, Alena, TUČEK, Milan. 1998. *Zaměstnání versus rodina – dělba rolí v rodině*. In Tuček, M. et al.: *Česká rodina v transformaci – stratifikace, dělba rolí a hodnotové orientace*. Working Papers 98:3. Praha: Sociologický ústav AV ČR. Pp. 80–87

LAROSSA, Ralph. 1988. *Fatherhood and Social Change*. Family Relations 37, Pp. 451–458.

MAŘÍKOVÁ, Hana. 1998. *Dvoukariérové manželství*. in Tuček, M. et al.: *Česká rodina v transformaci – stratifikace, dělba rolí a hodnotové orientace*. Working Papers 98:3. Praha: Sociologický ústav AV ČR 1998, Pp. 88-101

MAŘÍKOVÁ, Hana. 2009. *Pečující otcové: Příběhy plné odlišnosti*. Sociologický časopis / Czech Sociological Review 45 (1), Pp. 80-113

MILL, John S. 1998. *Podrobení žen*. in Oates-Indruchová, L. (eds.). *Dívčí válka s ideologií. Klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Praha: Sociologické nakladatelství, Pp. 27–39.

MOŽNÝ, Ivo. 1983. *Rodina vysokoškolsky vzdělaných manželů*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, Pp. 53-66

SHELTON, Beth A., JOHN Daphne. 1996. *The Division of Household Labor*. Annual Review of Sociology, vol. 22, pp. 299–322

SHELTON, Beth A., FIRESTONE, Juanita. 1989. *Household Labor Time and the Gender Gap on Earnings*. Gender & Society, Vol. 3, No.1, Pp. 105–112

SMETÁČKOVÁ, Irena. 2010. *Běžný den v životě žen a mužů: Představy dívek a chlapců o vlastní budoucnosti*. Studia paedagogica. roč. 15, č. 1, Pp. 107-124.

SMETÁČKOVÁ, Irena. (ed.). 2015. *Stínová zpráva o stavu genderové rovnosti v České republice v roce 2015*. Praha: Česká ženská lobby. Úvod, Pp. 8-15.

VOHLÍDALOVÁ, Marta. 2012. *Ženy, muži a neplacená práce v domácnosti číslech*. In Magdalena Hornová. *Pečuj a vypečeme tě: zpráva o neplacené práci v ČR*. Praha:Gender Studies, Pp. 39-45

WEIDNEROVÁ, Simona, MATĚJŮ, Petr. 2015. *Hodnotový kontext volby mezi kariérou a domácností: mezinárodní srovnání*. Sociologický časopis / Czech Sociological Review 51 (4), Pp. 637-666

6 Internetové zdroje

GGG Wave 1 Czech Republic. 2005. Generations and Gender Programme: Evaluate, Plan, Initiate. [online] [cit. 4. 4. 2019]. Dostupné na:
<http://www.ggp-i.org/>.

7 Resumé

In my thesis I research the gender division of housework in Czech Republic. Many studies argue that the family is an area where gender stereotypes still exist. The aim of this work is to explore how individual sexes perceive the division of housework and to find out what factors, especially transitions such as women's level of education, household type or marriage, affect the division of housework between partners.

I have found answers to these questions by calculating mainly logistic regression from available data that I received from Generations and Gender Survey.

In my thesis I examined routine manual homework like vacuuming or washing dishes. It was discovered that women perceive that they do more of these housework than men do. The factors I have examined have shown the following information. High school educated women are most free from housework but in other cases women's education plays no role. The birth of a child affects only some housework in the division of housework between partners. Here is important if another person lives with partners. In my thesis I examine if parents live with partners in household and it turned out that parents who live with partner in common household influence the gender division of housework). Finally marriage plays an important role for a women who married because married women take most of housework.